

ZAREMBA

Herb szlachecki, którym posługiwał się ród Zarembów, osiadły w Wielkopolsce już w XIII stuleciu, należący do najwybitniejszych i najbardziej wpływowych politycznie rodzin rycerskich. Jego przedstawiciele przez wiele lat zasiadali na najważniejszych urządach w tej prowincji Królestwa Polskiego.

Najstarsze wyobrażenie godła Zarembów spotykamy na pieczęci Andrzeja, biskupa poznańskiego z roku 1301. Źródłem wiadomości o barwach herbu są: *Klejnoty Długosza*, *herbarze Złotego Runa*. Identycznie herb przedstawiono na rysunkach w *Bergshammur Codex* i *Toison d'Or*: w czerwonym polu pod głowicą złotą z półłwem czarnym, także barwy kamienie (romby) stykające się wzajemnie. Zarembę blazonuje Długosz w *Klejnotach*. Herb zamieszcza wiele herbarzy piętnastowiecznych.

Z zestawienia źródeł wynika, że w średniowieczu stosowano dwie odmiany tego herbu. Nie pozwalają one dokładniej określić, jakie rodziny posługiwały się każdą z odmian.

Herb Zaremba. Kaplica św. Jakuba w Łądzie nad Wartą.
Druga połowa XIV w.

Ród Zarembów należał do rodów genealogicznych (wszyscy przedstawiciele wywodzili się od wspólnego przodka). W XV w. wyodrębniły się jego gałęzie, m. in. dziedziców Kalinowy w ziemi sieradzkiej, wcześniej, w początkach XIV w. rodzina Lisów z Lutomierska (od nich wywodzą się panowie z Kalinowy).

Przedstawiciele Zarembów pozostawili po sobie wiele pieczęci, które są najpewniejszym źródłem określającym pochodzenie rodowe. Zarembą pieczętowali się Wawrzyniec Zaremba, kasztelan łódzki w 1352 r., Ubisław z Łowęcic w 1382 r., Mikołaj, kasztelan śremski

Varia _____

w 1399 r., Marcin z Kalinowy, kasztelan sieradzki w 1401, Wawrzyniec Zaremba, kasztelan sieradzki w 1433 r., Marcin z Kalinowy, wojewoda sieradzki w tymże samym roku, Marcin ze Sławska, kasztelan poznański w 1432 r., Jan z Kalinowy, kasztelan sieradzki w 1466 r.

Klejnot: Wiadomość o klejnocie zachowała się w opisach Zamoyskiego. Na pieczęci Jana Zaremby, wojewody sieradzkiego z 1496 r. nad tarczą znajdowała się korona królewska, z której wyrastało *septem pumae prominentes, sic clispostae*. Klejnot Zaremby wyobrażono także na pieczęci Marcina ze Sławska, kasztelana poznańskiego i starosty generalnego Wielkopolski uwieszoną przy dokumencie z 1429 r.: *tarcza ze skrzydłami po bokach, zwieńczona kapeluszem i pióropuszem*.

Zob.: Notaty, nr 51; KDW IX, nr 1193.

Lit.: **Bieniak J.**, Wielkopolska, Kujawy, ziemie, łęczycka i sieradzka wobec problemu zjednoczenia, Toruń 1969; **Dworzaczek W.**, *Genealogia*, cz. 2, Warszawa 1959, tabl. 93; **Karasiewicz W.**, *Działalność polityczna Andrzeja Zaremby*, Poznań 1961; **Nowak T.**, *Uwagi o zabójstwie wojewody kaliskiego Beniamina Zaremby w 1354 r.*, *Studia i Mat. do dziejów Wlkp. i Pomorza* 30(1984), s. 31-42; **Pakulski J.**, *Koligacje Wawrzyńca z Królikowa herbu Zaremba do połowy XV w.* (w:) *Venerabiles, Nobiles et Honesti*, Toruń 1997, s. 225-245; **Pakulski J.**, *Rola polityczna Beniamina Zaremby w drugiej połowie XIII w.*, *Zesz. Nauk. Uniwer. im. M. Kopernika w Toruniu, Nauki Humanist. Społ.*, z. 35; *Hist.* 5, s. 21-32; **Pakulski J.**, *Ród Zarembów w Wielkopolsce w XIII i początkach XIV w.*, *Prace Komisji Historii Bydgoskiego Towarzystwa Naukowego*, XI, Warszawa 1975, s. 103-137. **Rymar E.**, *Ród Zarembów na pograniczu wielkopolsko-brandenburskim*, *Rocz. Hist.* 63(1996), s. 31-40; **Włodarski A.**, *Zarembowie Rachwałscy, zapomniany ród wielkopolski*, Warszawa 1928;